

II. Všeobecně se jednání neb opomenutí nepřičítá za zločin, jestliže zlo pochodilo z nedbalosti (§ 2 lit. *f* tr. z.). Okolnost, že pachatel byl spíše příležitostí k zločinu sveden, kteráž se mu následkem cizí nedbalosti nahodila, jest okolností polehčující ve smyslu § 46 lit. *e* tr. z. Avšak nedbalost a nebedlivost při jednáních a opomenutích způsobivších zlo nějaké jsou přečiny nebo přestupky, třeba nemohou se i za zločiny přičítati pro nedostatek zlého úmyslu, a to dle všeobecné zásady § 235 tr. z., jestliže jednající nahlédnouti mohl, že jeho nedbalé jednání způsobilým jest přivést nebo zveličiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Převážnou část přečinů a přestupků proti bezpečnosti života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti sluší redukovati na zanedbání povinné péče, na neopatrnost nebo nebedlivost ve vykonávání povinností svého povolání.

III. Hlavními zvláštními případy trestných činů, kteréž z nedbalosti nebo nebedlivosti spáchány jsou, označiti lze na př. zanedbání nemocného se strany lékaře (§ 358 tr. z.), nebo se strany jeho příslušníků (§ 360 tr. z.), zanedbání povinného dohledu nad dětmi a jinými chráněnci, jelikož § 376 tr. z. vytýká jako zásadu, že všeobecně ti, kdož mají na základě povinnosti přirozené nebo na sebe vzaté dohled nad dětmi nebo jinými lidmi, kteříž nejsou schopni sami předejiti nebezpečí nebo jeho se uchrániti, zodpovědnými jsou za nepečlivost svou spáchanou u vykonávání povinnosti své; dále zanedbání co do střežení divoké zvěře (šelem) chovaných dovoleně, jakož i chování zlých zvířat domácích; v onom případě tresce se zanedbání jakožto přestupek, avšak jen tehdy, když tím někomu bylo uškozeno (§ 390 tr. z.), v tomto případě i tehdy, když poškození takového tu není (§ 391 tr. z.). §§ 368—370 tr. z. pojednávají o přestupcích při uschovávání a oddělení jedů, §§ 345—353 tr. z. ukládají tresty na nebedlivost lékárníků a jich pomocníků při prodeji a přípravě léků; § 453 tr. z. stanoví trest na nedbalost vzhledem k ohni vzniklému na širém poli nebo poblíže stodol nebo stohů a j. v.

IV. Zákon tiskový trestá jmenovitě zanedbání pozornosti redaktora, při jejímž náležitém použití bylo by nedošlo ku přijetí spisu obsahu trestného. Podobným způsobem dopouští se tohoto tiskového přestupku i nakladatel, jestliže při prvním svém výsledku soudním nemohl jmenovati spisovatele nebo vydavatele, a rovněž i tiskař, jestliže při tisknutí nešetřil předpisů §§ 9 a 17 zák. tiskového (čl. III. zákona ze dne 15. října 1868 č. 142 ř. z.).

Zápis úmrtní.

I. Pojem.

Soud, jakožto úřad pozůstalost projednávající, obstarati má rozvrh pozůstalosti. Základem tohoto úředního úkonu jest zápis úmrtní, jenž podávati má obraz poměrů zemřelého a pozůstalosti jeho. Jakmile dostane se soudu zprávy o úmrtí někoho — a o to má soud sám též se postarati (§ 34 říz. nesp.) — budiž na jeho podnět pořízen úmrtní zápis. Vyslanec jeho (soudní úředník, notář, představený obce), jemuž zápis úmrtní svěřen jest, odebrati se má za tím účelem co nejrychleji a je-li nebezpečí v prodlení, okamžitě do příbytku nebožtíkova a tam u přítomnosti dvou příslušníků rodiny, nebo není-li jich, u přítomnosti jiných dvou svědků, dáti se do vyhledávání oněch poměrů, jež na projednání pozůstalosti vliv mají, a dle potřeby má i přikročiti k zapečetění pozůstalosti (§ 38 říz. nesp.). O tom pak musí bez prodlení býti soudu zpráva podána.

II. Řízení.

1. V zápisu úmrtním budtež poznamenání svědkové ústního prohlášení poslední vůle a označeno jméno, stav a bydliště jejich (§ 42 říz. nesp.).

2. Potřebná vysvětlení k tomu vyžádají se na příslušnících rodiny a zůstavitele i jiných osobách, jež poměry zůstavitelovy znáti mohly a znaly.

3. Je-li toho nutná potřeba, budtež otevřeny a ohledány skříně a schránky zůstavitelovy, při čemž postupovati jest s náležitou šetrností (§ 40 říz. nesp.).

4. Při úmrtním zápisu budiž neprodleně pozůstalost zapečetěna:

a) jestliže dědicové nezpůsobilými jsou ku správě svého jmění, nebo jsou nepřítomni nebo zcela neznámi;

b) jestliže obávati jest se zadlužení převyšujícího jmění pozůstalé, nebo jestliže jiné okolnosti žádají zvláštní opatrnosti;

c) jestliže věřiteli dědictví, odkazovníku nebo nepominutelnému dědici povoleno jest dle § 812 o. o. z. oddělení pozůstalosti ode jmění dědicova (§§ 43—46 říz. nesp.). Jestliže znám jest již bezpečně příští poručník neb opatrovník dědice, mohou se též veškery předměty pozůstalosti, jichž netřeba k soudu složit, nezapečetěny ponechat v jeho uschování (§ 47 říz. nesp.).

5. Zevrubně budtež seznamenány schvrchky neuzavřené a peníze, cenné věci a listiny, jež vyslanec soudu vzíti má k sobě.

III. Zvláštní opatření budtež učiněna při zápisu úmrtním v těchto případech:

1. známo-li nebo dlužno-li se domnívati, že měl zesnulý u sebe úřední spisy, úřední peníze, neb klíče k veřejným pokladnám v bytu svém; tu vyšle se zvláštní komisař od úřadu onoho, jehož členem nebo podřízeným zesnulý byl (§ 53 říz. nesp.);

2. byl-li zůstavitel úředníkem soudu, jenž má provést zápis úmrtní, převezme spisy, peníze a klíče členem soudem k tomu vyslaný (§ 54 říz. nesp.);

3. byl-li zesnulý osobou vojenskou, dlužno šetřiti předpisů citovaných shora paragrafů 53 a 54 (§ 55 říz. nesp.);

4. pokud jde o spisy zůstavené kněžími a správci duší, oddělí se ode jmění pozůstalostního, uschovají se a odevzdají duchovnímu komisaři (§ 56 říz. nesp.);

5. jde-li o případ úmrtí vyššího duchovenstva, přizván budiž zvláštní zástupce nebo vyslanec úřadu politického (§§ 57 a 107 říz. nesp.);

6. v případě úmrtí veřejného notáře přizvati sluší vyslance komory notářské (§ 58 říz. nesp., §§ 146—148 not. ř.);

7. pokud jde o předměty, jež dlužno zaslati ve smyslu §§ 87, 90 a 91 říz. nesp. jiným úřadům (§ 59 říz. nesp.);

8. v případě úmrtí v nemocnicích, v ústavech kontumálních a zaopatřovacích šetřeno budiž zvláštních o tom vydaných předpisů (§ 60 říz. nesp.; dek. dv. kanc. ze dne 5. listopadu 1835 č. 92 sb. zák. soud.; ze dne 5. srpna 1829 č. 2422; ze dne 18. prosince 1837 č. 30.414; ze dne 12. prosince 1842 č. 38.050; dv. dek. ze dne 3. června 1784 č. 298 a ze dne 12. ledna 1789 č. 951 sb. zák. soud.; ze dne 30. června 1837 č. 15.591 a cís. nař. ze dne 13. prosince 1851 č. 41 ř. z. z r. 1852).

IV. Vyřizování zápisů úmrtních.

Je-li soud zároveň úřadem pozůstalost projednávajícím, má po předběžném prozkoumání a v případě potřeby po doplnění zápisu úmrtního vyříditi zápis úmrtní sám, v případě opačném pak zaslati jej k vyřízení příslušnému pozůstalostnímu úřadu (§ 71 říz. nesp.).

V. Zápis úmrtní v císařských dvorských budovách nebo v letohrádkách ve Vídni nebo v nejbližším okolí, v příbytcích členů císařské rodiny a osob exterritoriality požívajících opatřuje úřad nejvyššího dvorního maršálka (čl. V. prohláš. patentu k jur. normě). V budovách vojenských nebo vojskem obsazených obstarává úmrtní zápisy úřad vojenský (zák. ze dne 20. května 1869 č. 68 ř. z.). Srv. též čl. Inventář pozůstalostní, Prohlášení poslední vůle, Odevzdání pozůstalosti.

Zápisy knihovní.

I. Pojem a druhy.

Knihovní zápisy jsou zápisy v knize pozemkové o knihovním tělese a právních poměrech jeho se týkajících. Předmětem jich tudíž jest:

1. Knihovní těleso samo a změny nastalé na něm odepsáním nebo připsáním.

2. Věcná práva na knihovních tělesech a změny jejich (§ 2 kn. z.). Účelem a obsahem těchto zápisů jest nabytí, převod, obmezení a zrušení knihovních práv (§ 4 kn. z.) a vyznačení určitých jiných okolností právně závazných (§ 8 kn. z.). Tento druh knihovních zápisů se dělí ve

a) vklady (bezvýminečné nabytí práv nebo bezvýminečné výmazy, intabulace a extabulace),

b) záznamy (výminečné nabytí práv a výminečné výmazy, prenotace) a

c) pouhé poznámky (O jednotlivých druzích knihovních zápisů viz čl. Vklad knihovní, Poznámky knihovní a Záznam knihovní).

II. Knihovní zápisy mohou býti povoleny toliko proti knihovnímu předchůdci t. j. proti tomu, kdo v době podání žádosti jako vlastník nemovitosti nebo práva, jichž zápis se týká, v pozemkové knize jest zapsán nebo pro něhož vlastnictví nebo dotyčné právo současně se vkládá nebo poznamenává (§ 21 kn. z., § 432 o. o. z.).

Výjimky z tohoto pravidla jsou:

1. Když nemovitost anebo právo knihovní na více osob po sobě mimoknihovně byla převedena, může poslední nabyvatel prokázav svoje předchůdce žádati, aby knihovní převod přímo na něho byl proveden (§ 22 al. 1 kn. z.).

2. Zanikla-li hypotekární pohledávka, kteráž mimoknihovně přešla na osobu třetí, může dlužník žádati za výmaz její bez předcházejícího zápisu převodů mimoknihovních (§ 22 al. 2 kn. z.).

3. Zcizí-li se nemovitost nebo právo knihovní z pozůstalosti, má se nabyvateli povolití zápis přímo po zůstaviteli (§ 23 kn. z.). Průkaz o tomto zcizení provede se smlouvou trhovou a potvrzením soudu pozůstalostního, že nabyvatel ve veřejných knihách za vlastníka může býti zapsán (§ 178 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.).

4. Věřitelé dědicovi, jemuž nemovitý statek napadl, avšak ještě nebyl odevzdán, který tudíž v pozemkové knize není ještě zapsán jako vlastník